

SZENTES ÉS VIDÉKE

POLITIKAI LAP

A CSONGRÁDVÁRMEGYEI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelen **vasárnap és esztörtökön.**
Előfizetés ár:
Hogyelvére 2 korona 80 fillér. Félévre 4 kor. Egész évre 10 kor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Görög-udvar,
hová a késiratok címzendők

Hirdetéseket és nyilttéri közleményeket
a kiadóhivatal
mérésékelt áron számít fel.

Nemzetközi hazafiak.

Az országos függetlenségi 48-as pátr vezeterei a mult vasárnapon Székesfehérvárt iparkodtak bevenni a hivatalos jelöltjük, Mannsdorf Géza báró számára. Semmi különös és szokatlan ebben nem volna. Korteskedtek, szónokoltak a városháza udvarán, ahova csak g ú t g e z i n n t választó juthat be s aztán — s aztán szólásra nógatták a jelöltet is.

Ezek a dolgok eléggé ismertek már a magyar közönség előtt. Ismerjük a kortesírásokat, a népbolondítás közkeletű kiszólásait és ismerjük már azt az érzést is, amely az ilyen korteskedések közben a jóízű embereken erőt vesz. A székesfehérvári alkotmányos küzdelemlől tehát nem vesztegetnánk egyetlen szót sem és semmi különöset nem tudnánk róla mondani. Hanem a jelölt úgynevezett programbeszéde már más lapra tartozik. Azt érdemes figyelemre méltatni, meghallgatni, sőt érdemes gondolkodni rajta. Mert ez a programbeszéd egy sajtósági politikai mesterkedés jellemző tünete és világosságot derít az egész függetlenségi negyvennyolcas párt sajtólagos átalakulására.

Mannsdorf báró azon a kijelentésen kezdte a programbeszédjét, hogy ő rendületlen híve az ország függetlenségének. Tehát ő függetlenségi. Azonban ő nem nemzeti államot akar, hanem katolikus, vagyis felekezeti államot. Más szóval: semmi kifogása nincsen az ellen, ha Magyarország függetlenségét kivivjuk, de nem a magyar nemzet egyeteme, hanem csakis a katolikus magyarok számára. Hogy pedig ez az álma sikerüljön, hát Manusdorf képviselőjelölt úr elvetendőnek tartja a liberáliszmus nevezetű eretnekséget és a helyébe egy modern és üdvözítő eszmét akar diadalra vinni: a szociális mus eszméjét.

Az előmenyek után nem kell sárgaságba esni az ijedségtől. Manusdorf báró úr szocializmusa tudniillik nem az az igazi szocializmus, amelyet fölforgatónak, istentelennek, hazátlannak és bitagnak mondanak, hanem az a bizonyos másik szocializmus, amely a világ proletárjait a római pápa karjaiba akarja terelni és ott egyesíteni. Arról a szocializmusról esik tehát szó az ő programbeszédében, amelyet bevallottan, az egyház világi hatalmának visszaállítására, a fölvilágosodási mozgalmak meghamisítására és lesze-

relésére és egy nemzetközi uralom fölépítésére eszeltek ki jelszútak és francia nacionalisták, meg ide szakadt francia kongregációk. Hogy ezt a mérőben nemzetközit, egyenesen hazaelenes alszocializmust miképpen lehet összeegyeztetni a nemzeti állam kiépítését követelő függetlenségi programmal, azt mi nem értjük ugyan, ellenben tiszta meggyőződésünk az, hogy ezt Mannsdorf báró úr sem tudná megmagyarázni nekünk, de sőt önmagaaak sem.

Am nem szállunk mi vitába a keresztény szocializmus című politikai celszövénynyel és nincs semmi kedvünk hozzá, hogy a henne rejelő hazugságot, képtelen csalást és népmítást újból fölfedezzük. A politikai elmélet elintézte ezt a kérdést és a keresztény szocializmust Európa gondolkodói korunk legnagyobb szédelgésének bélyegezték.

Akinek kedve van hozzá, hogy tarthatatlan politikai elméletek és rendszerek útvesztőjében tévelyegve, próbálja boldogítani a világot és önmagát, ám tegye. Kívánunk neki hozzá tiszta szívből jó egészséget és kellemes nyári pihenést.

Azonban nem is a politizáló és mondátum hajhászó urak tévelygéséről van itt szó, hanem a függetlenségi negyvennyolcas párt viselkedéséről. Ez a párt most már nyiltan, hivatalosan toborozza a jelölteket keresztény szocialista jelszóval és mandátumokat juttat Kossúth Ferenc pártvezéri ajánlólevelével és hivatalosan a párt kebeléből e végből kiküldött kortes-képviselői segítségével olyan férfiaknak, akik nem állanak az ő programja alapján, hanem ellenkezőleg, azt a programot megtagadják és nemzeti függetlenségre való törekvés helyett, egy nemzeti politikai hálójába akarják belevinni a pártot is, az országot is.

Itt az ideje, hogy a függetlenségi párt nyiltan bevallja, hogy maga is keresztény-szocialista párttá vedlett át. Mondják meg a választóknak, hogy Kossúth Lajos politikáját, amely liberális alapokon nyugszik, egyszerűen elvetették nemcsak közjogi, de belpolitikai vonatkozásaiban is és hogy Magyarországot nem mint nemzeti államot, hanem mint felekezeti államot akarják kiépíteni. Mindaddig amíg hamis céggel árulják a borúkat és amíg a nemzeti lobogó alatt nemzeti dugárút csempésznek be hozzánk, egész működé-

süket parasztfogdosásnak tartjuk. Kortés-útaik tudatos csalás színében tűnnek fel, minden szavuknak egy béja van csupán: bolondítani a népet és mandátumhoz juttatni olyanokat, akik a függetlenségi programtól olyan távol állnak, mint Makó Jeruzsálemtől.

Ezek a visszaélések, a párt vezérének politikai fölfogásával való vakmerő játékok keservesen megfogják bosszulni magukat nemcsak magán a pártan, de az országban is, melynek szabadságra és fejlődésre, nem pedig klerikális rabszolgaságra és elmaraadásra van szüksége, hogy a maga rokonságában becsülettel megállhasson a művelt népek és nemzetek nagy családjában.

Városi közgyűlés. Szentes város képviselőtestülete f. hó 15-én rendkívüli közgyűlést tartott. Sürgős volt a közgyűlés dolga nagyon. Ha egy esztendő t veszteni és ezzel ugyanarra az esztendőre nagyobb terhet magára venni nem akar a város akkor szeptemberben át kell adnia a külterületi összes iskolákat, a meglevőket és az ujonnan állítandókat, az állam tulajdonába és kezelésébe; — rendkívül fontos tehát a város vagyoni érdekébenél is, hogy a nyolc új külterületi iskolaépület ne csak tető alá kerüljön mielőbb, de szeptemberben rendeltetésének is átadható legyen annyival inkább, mert a közoktatásügyi kormány már meg is hirdette — tudomásunk szerint — a pályázatot minél a tizenöt szentesi külterületi tanítói állásra.

Hát a végből is tartottak ezt a rendkívüli városi közgyűlést, Mátyás Ferenc dr. polgármester előklése mellett, hogy a nyolc új tanyai iskola építésére meghirdetett versenytárgyalás eredményéhez képest elhatározzák: a versenyzett iparosok közül kiknek adják vállalatba az iskolák építését. A tanács ide vonatkozó javaslata az idő rövidségének figyelembe vételével épült föl. Ehhez képest ugyanis azt javasolta a tanács, hogy a vállalatot úgy osszák meg a versenyző iparosok közül azok között, akiknek ajánlata elfogadható, hogy a munka megosztottsága következtében lehetőleg megbízottság a város arra nézve, hogy a 8 új iskola szeptemberben tényleg átadható legyen a közhasznalatnak.

Ezt a tanácsi javaslatot Kálipagos Szabó Imre gazd. tanácsnok terjesztette elő és — védelmezte; bárholgy elene Kósbó Gaboron kívül nem is szólalt föl senki; az is csak azért, mert a vállalatból részt akart volna juttatni a tanácsi javaslatból kirekelt néhány iparos-vállalkozónak is, olyanformán, hogy új versenytárgyalás tartását indítványozta.

Ismételjük: a tanácsi javaslatot K a l p a g o s S z a b ó Imre gazd. tanácsnok ajánlotta elfogadásra olyan melegen és annyira meggyőző erővel, hogy a képviselőtestület azt 57 szóval 17 ellen el is fogadta és olyan sikeresen, hogy ő maga, mint tanácsstag, továbbá T a s n á d y Antal dr. ügyész és C s e u z Béla mérnök, a tanácsijavaslatot — ellen szavazták.

Nagy hahotával fogadta a közgyűlés ezt a veszekedett nagy következetességet. Mi nem látjuk ilyen mulatságosnak ezt a helyzetet. Nem első eset, meg vagyunk róla győződve — nem is az utolsó ez, hogy a tanácsnok úr a tanácsai javaslatot ellen szavaz, melynek ő az előadója. S hogy ellene szavaz egy tanácsai javaslatnak, bár ő maga adja is azt h i v a t a l b ó l elő: ebben semmi különös nem volna. Ellenben különös és visszatetsző az a mód, ahogy ezt a tanácsnok úr csinálja. Mert a tanács tagjaival akár a saját szakmájából, akár más kérdésben egy nézetet lenni: nem kötelessége ugyan, ellenben a legelőőbb kötelessége igenis az, hogy — különböző resztorja körében ha a tanács tagjaival ellentétes nézetet van, akár szaz tanácsai javaslat ellenére is, melynek az esetben ő csak köteles, hivatalból való előadója, de nem ajánlója, — ezt az ellentétes nézetet a képviselőtestület színe előtt annál inkább megindokolja, mert hiszen a tanács sem eszathatalan és lehet, hogy a szakfelvilágosítást halva, az a közgyűlés meglátja a tanács tévedését, masként, a város érdekének helyes fellegásával határoz, a javaslat ellenére is.

A közgyűlési tudósítás keretében kellett ezt elmondanunk, mert ezek a mind sűrűbben ismétlődő ilyes jelenetek nagyon visszatetszők és — nem a tanácsot helyezik ferde világításba.

Sztrájkeredmények.

Az az ember, akit sztrájkra készül nem sokat számol az eshetőségekkel, hogy mi lesz a sztrájk eredménye és ezek az eredmények ismét milyen következtetéseket vonhatnak maguk után. Az egyik sztrájkol, mert ő török-szakad, minden áron sztrájkolni akar, mert fölígatták és beíhették a vezetőket; a másik sztrájkol, mert — neki muszáj sztrájkolni. Szegénynek eszegeaban sem volt az, hogy a maga kezdeményezéséből hagyja abba a munkát, a kenyérkeresetet, amelyre otthon a családja vár, amelyre magának és övéinek, hogy éhhaszenek, szüksége van, — de kénytelen sztrájkolni, mert a társai belekényszerítették.

A legutóbbi budapesti bérharok alkalmakor ez nyíltan kiderült; némely esetekben a sztrájkolóknak fele is panaszkodott, hogy azért kénytelenek beszüntetni a munkát, mert félnek a társaik bosszujától.

Az ilyen módon kiderőszakolt bérharc azután már igen csak nemtelen fegyver. Magának a bérharcnak a jogát senki sem vonja kétségbe azon az alapon, hogy sekit sem lehet arra kényszeríteni, hogy dolgozzon akkor is, mikor nem akar dolgozni, vagy mikor a maga személyére a munkabérről nincs megelégedése, illetve akar elérni; csak aztán nem támaszon igényeket azon tardsadalom irányában, amelytől a munkáját megvonta, amelynek megszűnt munkas tagja lenni; né támaszon mondjuk, azzal szemben olyan igényeket, hogy — ha bérharc nyomorba kergeti, az a tardsadalom segítse őt a nyomorúságában. Ha csak ennyiben áll a dolog, — ez ellen nem tehető kifogás. De azt már csakugyan rossz szemmel nézheti az állam és a tardsadalom egyaránt, ha a munka megszüntető kényezetekkel gátolják meg a dolgozókat a munkások tömegeit is abban, hogy dolgozhasanak.

Ha a terror, amely hogy van, hogy létezik, hiába igyekeznék letagadni. Ezen terror ellen minden nagyobb bérharc alkalmával kifakad a haragos panas. Kisebb sztrájkok, tizenöt-húsz ember munkamegszüntető mozgalma megtörténhetik teljes, egyintett, előzetes megbeszélés alapján is, bár a helyi tapasztalat ezen a téren is azt igazolja, hogy ez se megy mindig a vezetőket erőszakoskodása nélkül; de ahol szazokról van szó, ott mindig van munkas nem is egy-kettő, aki szívesebben dolgozna, mint nem és akit csak a fölzigatott tömeg kiméletet nem isméről bosszujától, verekedési vagyától való félelem berget a munkatlanság világába.

Pedig micsoda óriási összegek mennek veszendőbe az által, hogy hol itt hol ott, sokszor minden komoly, elfogadható ok nélkül megáll a munka. El se lehetne képzelni, ha megbízható statisztikai adatok nem állnának rendelkezésre, amelyeket most adott közkézre a kereskedelemügyi minisztérium. Megdöbbenők ezek az adatok, pedig hát nem is foglalnak teljesen össze mindent. Így nincsenek bennük a földművelők bérharc mozgalmai, melyek mas minisztérium ügykörébe tartoznak és nincsenek belevéve a mult évi október 10-ki, az általános választói jog mellett való tüntetés miatt történt egy napi munkabeszüntetés adatai, miután ennek az egy napos sztrájkoknak inkább politikai, mint bérharc jellege volt.

A sztrájkok eredménye nagyon különböző. Szaz sztrájk közül huszonöt végződött teljes sikerrel, de szaz munkas közül ez is csak huszonnyolc emberre nézve. Részleges sikert szaz sztrájk közül 36 ért el, ez is csak huszonhatra nézve. A sztrájkok harmincnyolc százaléka a munkások harminckilenc százalékára nézve teljesen sikertelen maradt.

A sztrájkoktól közt volt ipari munkas 393.690, banya és kohómunkas 32.250, vasúti 776, hajós 12, fuvaros 1280, és raktári munkas 3787. Ezek egy év sztrájkjainak statisztikai adatai. Vesztettek pedig a bérharc folytán ezek a munkások egy év alatt összesen 432.795 munkanapot. Ha ehhez hozzáveszük a mult év október 10-ki tüntetés sztrájkját is, akkor a mult évben elvesztett munkanapok száma 607.716. ELEG tekintélyes numerus bizony ez. Ha csak egy-egy koronát számítanánk is napibérül, már akkor is ugyannyi korona volna az a veszteség, ami ezen a réven a munkásokat érte.

De nem ennyi a veszteségük, hanem — bizvast mondhatni, — ennek a kétszeresénél is több; mert hiszen nem egy korona, hanem két, sok esetben három korona is egy-egy munkas napibére. Továbbá hozzá kell még a veszteséghez számítani a kizárásokat is, amiket a munkaadók nem egy esetben a sztrájkok és a sztrájkolók ellen alkalmaztak. Ezek csak ipari sztrájkok esetében fordultak el, de mégis velük együtt a mult évben a magyarországi munkásságnak összesen, csak a iparban 761.658 vesztett munkanapja volt. Ha ehhez hozzáadjuk a nem igazolt sztrájkokat is: a munkanap veszteség 809.908 — ami pénzben kifejezve, a munkabeszüntető munkásoknak egyetlen egy évben is két millió háromszáz hatvenkét ezer kétszáz tiznyolc és négyvenhét korona munkabérvesztését jelentte volna maga után. Ennyivel volt a mult évben, a sztrájkok következtében ipari munkasaink keresete kevesebb, mint mas esztendőben.

Egyébként megjelent már a folyó év első évnegyederől is az erre vonatkozó statisztika. Az eredmény eddig száz tiz ezer koronára munkabérvesztés, mert 57 sztrájk volt az első évnegyedben és 5 kizárás. Valamennyi kizárás a munkaadók győzelmével végződött, ami azt bizonyítja, hogy ők sem nézik tétlen sopánkodásban és folytat az államtól való segítségvárásban az egyre súlyosbodo bajt, hanem szervezkednek és most már két szervezet tülekedik egymással. A melyik erősebb, kitartóbb és igazságosabb, az legszebben a munkaharcban a győztes.

De amit a győzelmet akar az egyik, akár a másik fél kiküzdje, a vesztes a kettő között mindig a nemzeti vagyonosodás ma-

rad, Ezt kellene fontolásra vennünk a sztrájkra igazatónak és igazónak egyaránt, mert ez a veszteség első sorban őket sújta érzékenyen.

Ujdonságok.

Szentes, 1908. június 18.

— Rendkívüli városi közgyűlés. Szentes város képviselőtestületéé. Hő 21-én, hétfőn reggel 8 órakor ismét rendkívüli közgyűlést tart. E közgyűlés összehívását a tanács tegnapi ülése határozta el azért, hogy a képviselőtestület elé terjeszse a város és a Siemens és Halske-éég közt folyó egy peres ügy zsrókkait, melyek szerint a város a 3165 koronát kitevő követelésére egy fillért sem kapott, ellenben a városi ügyész perköltségek címén, még a mult évi január 29-én 3400 koronát vett fel és tartott tőle nagyon. Érdekes, hogy éppen ezen tanácsülés tartama alatt az iktató egy sürgős beadványt vitte a tanácsülésbe, melyben T a s n á d y Antal az ügyészi állásgól lemond, azt adván okul, hogy őt a polgármester a mult hétfői közgyűlésen leadott tanácsai javaslat-ellenes szavazatáért megrovásban részesítette.

— Kész a választójog reformjavaslata. A n d r á s s y Gyula gróf belügyminiszter a képviselőházban legutóbb — tudvalevőleg — azt a kijelentést tette, hogy az ősi ülészak első napjaiban, de legkésőbb egy hónapon belül a Haz elé terjeszti a választójog reformjáról szóló törvényjavaslatot. A belügyminiszter most hosszabb angolországi útra ment, de előbb bejelente az új választási törvény munkáját, amelynek minden részlete immár teljesen készen áll a parlamenti tárgyalásra, kivéven a kerületek új beosztását. A javaslatot már kézhez is vették a kormány tagjai, hogy még a nyári szünet előtt alkalmuk és idejük legyen attanumozni. Iyen körülmények között több mint valószínű, hogy a nyári pihenőt követő legelső érdemleges ülések egyikén már a képviselőház előtt lesz az új kerületok bevezető választási törvénye.

— Új községek a megyében. A belügyminiszter megengedte, hogy a Kiskunmajsai községhez tartozó Mérges pusztá Csongrád-megye tisztáninni jérésába átállítások. Megengedte továbbá a miniszter, hogy a Horgoshoz tartozó Ö t t ö m ö s pusztá, továbbá P u s z t a m é r g e s kisközséggé alakuljanak.

— Elhagyott gyermekek. A belügyminiszter körendületben figyelmezteti az arvaszékeket, hogy a gyermekek elhagyottságának megállapításánál nem kell bevárni az ügy befejezését, hanem ha azt a szükség úgy kívánja, be lehet a gyermeket szállítani azzalami gyermekmenhelybe az elhagyottsági határozat meghozatala előtt is. A vármegyei arvaszékek eddig is ezt az elvet követték, de a községek nincsenek teljesen tisztában ezzel a kérdéssel, azért az előjáróságokat is figyelmeztetni kell, hogy valahányszor azt látnak, hogy a gyermek orkósi vagy anyagi jóléte azt követeli, hogy azonnal adják az az állami gyermekmenhelynek, akkor ne várják meg az arvaszékek intézkedését, hanem azonnal szállítsák be a gyermeket. Ebből rájuk semmiféle kötelezettség nem háru, még abban az esetben sem, ha az arvaszék utólag nem találna okot az elhagyottság kimondására. A miniszter rendeletének az a célja, hogy megvédje a gyermeket minden veszedelemtől, mely gyakran éppen abban áll, hogy késcdelmeskednek a gyermek be-

szállításával. Az előjárásokok maguk is elintézhetik ezt a kérdést; ha sűrűsége követeli a gyermek érdeke a menhelybe vitelét, kérjenek vasúti jegyet a menhelytől és azonnal szállítsák be a gyermeket és erről tegyenek utólag jelentést az árvaszékeknek.

— A mindszentí munkásházak. A Mindszentén létesítendő munkásházatelep ügyében működő bizottság annyira haladt a kizsármítottak kimutatásával és térképezésével, hogy legközelebb már összehívhat újabb tanácskozásra és munkáitait fölterjeszheti az alispánhoz. A bizottság éppen nem kiesinyendő munkát végzett eddig, melyből derekasan kivette a részét Zámbo Lajos, a bizottság szorgalmas jegyzője is, aki faradhatatlan segítőtársa volt a bizottságnak a készített térképen ugyesen, különböző sínekben tette szemléltethető a telkek különféle megszerzési módjait.

— A közadók kezeléséről törvényjavaslatot nyújtott be a napokban Wekerle Sándor miniszterelnök, mint pénzügyminiszter, a képviselőházhoz, mely azt valószínűleg még a nyári szünet előtt le fogja tárgyalni. A törvényjavaslat 112. §-ból áll, terjedelmes indokolással a módosítja, egyben hatályon kívül és helyezi a közadók kezeléséről szóló 1883. évi 44-ik törvényeket. Szükségessé tette a javaslatot ennek a törvénynek sok hiánya és az egyes adók reformjáról beterjesztett törvényjavaslat. Az új javaslat szabályozza az össze egyenes adókat, az adókiadás és kezelés adminisztrációját. Felsorolja a jogszegély-szerzést, a különböző fölébebeszi fórumokat, a végrehajtási eljárást és mindazt, ami ezekkel jár. Végül, a végrehajtások sorrendjéről, a kihágásokról és a rendbontásokról intézkedik. A javaslat lényegesen megváltoztatja a kezelést, de olyan rendszerváltozást, amilyent az adókezelés államosítása idézhetne csupán elő, a javaslat nem céloz. A javaslat az autonóm közegek terhen iparkodik könnyíteni a kezelést egyszerűsítésével a kiadások teljes, vagy részben való átvállalásával, ami a községek terheit csökkenti. Továbbá átenged a községnek bizonyos jövedelmeket, sőt kivételes esetekben az állam direkt hozzájárulást ad a községi költségekhez. Az új javaslat azt az újítást is tartalmazza, hogy az adókezelés postatakarékpenzár útján és a cheques és clearing forgalom igénybevitelével is eszközölhető.

— Eljegyzés. Berger Ernő Szabadkáról a napokban tartotta eljegyzését Szentesen Berger Berta kisasszonnyal, Berger Soma helybeli kereskedő kedves leányával.

— Nem lesz magyar jegybank. A függetlenségi párti »Egyetértés« mut vasárnapi száma, vezető helyen szenzációs cikket hozott, melyben egy állítólag kitűnően informált politikusnak azt a határozott nyilatkozatát közli, hogy az önálló magyar jegybank föllállításáról szó sincs, mert a kormány az ismert bécsi paktumban kötelezettséget vállalt a bankközösség fontartására. Az állítólag jól informált politikusnak erre vonatkozó kijelentései a következők volnának: »A magyar kormány már a kiegyezési tárgyalások alatt kötelezettséget vállalt a bankközösség fontartására. Ezt lehet jobbra-balra magyarázni, bizonyos mentális rezervációval demantálni, de tény és minden beavatott, tudja hogy a bankközösség

fontartására iránta királyi választásba a kötelezettséget vállalt a k. 1911-ben nem lehet megcsinálni az önálló magyar bankot, mert a két évet, ami addig még hátra van, a választói jog vitája és az új választások előkészületi foglalkoztatni a tizenkettedik órában, a mint az márnálunk kormányzatunk, elő fog kormányallani azzal, hogy kifogytunk az időből és ilyen meg amolyan gyökeres reformot nem lehet egy halálra szánt parlamenttel megcsinálni, hagyjuk fenn ezt az általános választói jog alapján összeülő parlamentnek. — A kormány részéről ez a jöletéltetésre a peliáló nyilatkozat azóta nem lett még megafalva egy szóval sem, holott szinte nyilvánvaló, hogy az »Egyetértésben« ez a közlemény tisztára a bankkérdés nyulának a kormány titkos bokraiból való kiugrasztása céljából jelent meg.

— Meteor esőt jósol. Meteor írja a várható időjárásról. Június hónap hátralévő fele a csomópontoktól elég esőt fog hozni. Legközelebb a 16-in, de mert ez egyensúlyi helyzet zavarással jár, nagyobb szelet s éjjeli lehűtést kaphatunk. A 21 és 28-ki csomópontok szintén csapadékos jellegűek, az utóbbi körül fejlődhet ki nagyobb esőzés. Június hátralévő csomópontjai 17—18—21—22—28—30-ra esnek. A 21—28-ki esős, a többi meleg és elég száraz jellegű. Július hónap csomópontjai 1—2—4—6—7—13—15—19—20—25—26—28—29 és 30-ra esnek, amelyek nemcsak nagy számuk, de erős hatásuk folytán is kitűnnek, így e hónapban nagy változásoknak nézünk elibe. A hónap első felében a csapadékos jelleg a túlyom, melyet részben csupán az a körülmény csökkent hogy holdunk földtávolban s mi naptávolban állunk akkor. Az 1 és 7-ki csomópont csapadékos jellegű, a 13-ki már szárazabb, de 15-ki ismét esős, valamint a 10-ki is, mely még hűvös befolyással bír. 25-ke körül meleg, derűt jelleg érvényesül, míg a 20—30-ki újra erős és hűvös jellegű. Ebből kifolyólag július hűvös lenne, amit azonban enyhíteni fog az a körülmény, hogy nyarunk közepét képezi ez a hónap és hogy nagyobb napkitörések várhatók. Így ha túl meleg nem is, de elég meleg lesz ez a hónapunk.

— A kalkulus alkonya. A magyar közoktatásügyi miniszter feltö gondolat vigyáz arra, hogy a házmeisterekből valamiképpen nagyságos úr ne váljék. A gyűlölt Ausztriában jobb sorsuk van a diákoknak. Az osztrák kultuszminiszter inkább azonnal törődik, mit tanulnak és mi módon tanítanak az iskolában. Tavaly rendelték el Ausztriában az érettségi vizsga reformját, amelyet a gyakorlatban az idén próbáltak ki először. A jövő tanévre pedig gyökeresen megváltozik ott az egész középiskolai tanítás. Igazi tanítással valik a mai — nálunk virágjában levő — kalkulus: osztályozt-osztogatósi rendszer helyett. Az osztrák közoktatásügyi miniszter ezt a kalkulus-oztatást egyszerűen eltilditi. Már készen áll a minisztériumban az a nagyfontosságú és rendkívül érdekes rendelet, amely az iskolai éven belül az osztályoztatást, a noteszrendszert teljesen száműzi, sőt az iskolai bizonyítványban is nagyon lecsalítja a jelentőségét. A rendelet szerint nem az osztályozással, hanem azzal kell azután törődni a középiskolai tanároknak, hogy az önállósságot és felelősséget érzetet fejlesszék a diákokban. Helyet kell szorítani annak, hogy a tanár a tanulóval foglalkozzék és ezért a vizsgakérdéseket lehetőleg szűkebb mértékre

kell szorítani. Az iskolai dolgozatok közül csak a tanterv mint okvetlenül előírt dolgozatokat szabad osztályozni. A házi feladatokat a tanulóknak együttesen javítják ki. Ellenőrző konferencia csupán egy lehet minden félévben és a félév végén nem adnak bizonyítványt, hanem csupán kimutatást a tanuló viszonyairól. A reform alapgondolata szerint a tanár arra való, hogy gondosan munkával valóban megtanítsa a diákokat az iskola tudnivalóira. Ezért a buktatást a legérdekesebb tere szorítják. Ha egy tantárgyból az évvégén még is megbukott valaki, azért félévben osztályba léphet, ha általános érettségét egyébként megengedi. Pótvizsgáknál, javítóvizsgáknál pedig ha ez már okvetlenül szükséges, nemcsak azt kell megállapítani, mit tud, mit magott a diák az illető tárgyból, hanem azt is, milyen az illető képessége, az önállósága. A félévben osztályokban ezeknek a vizsgálatoknak szabad megbeszélészerű jelleggel kell lenni. Az osztrák miniszter rendlete ismételt és nyomtatékosan figyelmezteti a tanárokat arra, hogy igyekezzenek a tanuló ifjúsághoz közel férközni, egyéni tulajdonságukat vegyék figyelembe, illető képességeiket fejlesszék. Neha ez a reform új terheket ró a tanároknak, mert sokkal könnyebb osztályoztatást írni, mint fáradságosan tanítani, az osztrák szakkörök mégis lelkesedéssel üdvözlik azt.

— Új húszkoronások. Június 20-án kerültnek forgalomba az új húszkoronas bankjegyek. A most forgalomban lévő húszkoronas bankok kicserélését tudvalevően az a tette szükségessé, hogy nagyon könnyen lehetett őket hamisítani. Az új húszkoronas bankjegyek szakasztott olyan színek lesznek, mint a tízkoronas bankok.

— El Szentesről. Évek sora óta csendes figyelő vagyunk egy feltűnő jelenségnek annak nevezetesen, hogy a szentesi állami főgimnázium kötelekéből elkiváknak a legképzettebb fiatal tanérok és nem nyugosznak addig, míg csak áthelyeztetésüket keresztül nem vitték. Így mentek el az itteni állami főgimnáziumtól Berce Sándor dr. és Ince József tanárok, akik pedig közkeveltségükért örvendeztek úgy a tanuló ifjúság részéről, mint Szentes egész társadalmában és akik szakképzettségük és komoly tanintézetnek. Még is elkiváknak innen, ki a tanári kar kötelekéből, idegen körbe, új munkatérre, hol előbb még bele kellett pedig szokniuk a változott viszonyokba és nem is nyugodtak, amíg el nem helyezték őket innen Budapestre. Az iratja megvélünk e feltűnő jelenségnek való aggodalmunkat, hogy értesülésünk szerint állami főgimnáziumunknak egyik igazán kiváló szakérője: Sziget Gyula dr. tett utjában komoly lépéseket Szentesről a szentesi állami főgimnáziumtól való áthelyeztetése iránt Sziget Gyula egyike a legképzettebb tanároknak, akit tantványai szintén szeretnek és aki társadalmi téren azért nem tűnik fel, mert tisztán hivatásának él. Hogy jeles tanérok, akit fent, mértékadó helyen is ilyenül ismernek, bizonyítja azt az a körülmény is, hogy a közoktatásügyi kormány két szigorú tanárjelöltnek gyakorlati kiképzésével tette ki. Az okot, mely őt a szentesi állami főgimnázium elhagyására ösztökéli, mi most nem keressük, bár nem volna nehéz megtalálni, de őszintén sajnálunk, ha ezt a kitűnő tanárt gimnáziumunk elveszténi kénszerülne.

— **A szesziparosok és a szesztrévény.**
Az ipari szeszgyárosok országos értekezletre gyűltek össze a napokban, amelyen csaknem az összes érdekelt városok, Temesvár, Arad, Nagyvárad, Kolozsvár, Brassó, Budapest képviselve voltak. Behatárolt megvitatták a szeszadó-törvényjavaslatot és konstanzták, hogy az ipari kontingens nagymérvű csökkentése az ipari üzem rendkívüli károsodását jelenti. Nagyon alacsonynak mondták a kártalanítási összeget is, a pénzügyi bizottság ama határozata pedig egyenesen megdöbbentést idézett elő, hogy a megváltási hányad attól a kötelezettségtől függ, hogy a száraz moslék a belföldön helyeztessék el, amiről eddig szó sem volt; ez a tilalom csak akkor foglалhat helyet, ha takarmányinség van az országban, ez azonban ma nem állt fenn s csak arról van szó, hogy a száraz moslékot a belföldi piac nem fogyasztja. Különbözik is a kártalanítás nem állami szubvenció, melyhez feltételek köthetők. Virágó gyárak üzemének csökkentéséről van szó, melyekbe milliók vannak befektetve, melyek számos vidéki város forgalmát naggyá fejlesztették s amely kontingens-elvonásokért teljes kártalanítás jár. Miért is elhatározta az ipari szeszgyárak országos értekezlete, hogy álláspontjáról sürgős beadványban értesítse a miniszterelnököt, a kereskedelmi minisztert és a képviselőházat, kérvén ötlet, a lehtetlen feltétel eljéteére.

— **Gyilkos mulatság.** Horgosról jelentést tett az ottani előjáróság a szegedi kir. ügyészségnek arról, hogy a községben Varga Ferenc 20 éves legényt megölték. A legény apjának a korcsmájában mulatság volt és az ittas legények verekedni kezdtek, aminek hevében Varga Ferencet bieszkál szúrta agyon. Az ügyészség megindította a nyomozást annak kiderítésére, kik követték el a gyilkosságot s már ki is nyomozták a tettest: egy 19 éves legény: Lepár István személyében.

— **Országos vásár.** Szarvason és Makón f. hó 20—21 és 22-én, Dorosmán f. hó 28-án lesz az idei tavaszi országos vásár megtartva. Vészes helyekről mind a három vásárra mindenféle lábasország, tehát sertés is szabadon felhajtható.

A szamárköhögést

a gyermekek ezen ismert rémát a SCOTT-féle Emulsió minden esetben sikeresen gyógyítja. A SCOTT-féle Emulsió a legjobb szer gyenge, beteges gyermekek gyógyítására, kiknek gyorsan visszaadja rózsás kerek arcukat.

Rendkívüli gyógyisikere és erősítő hatása abban lel magyarázatát, hogy a legjobb, legtisztább és leghatásosabb anyagokból állítják össze, melyek a SCOTT-féle eljárás folytán izletes, könnyen emészthető Emulsióvá válnak.

SCOTT-féle Emulsió

felhőknek s agoknak époly
vászárásánál jó és hatásos, mint gyermekeknek
SCOTT-féle XI. 4—1
módosor véd-
jegyet — Egy eredeti üveg ára 2 K. 80 fillér.
hálást — Kapható a gyógyszerárakban.
kérjék figye-
lembe venni.

Tanonciskolai értesítés.

A szentesi iparos tanonc iskolai bizottság f. é. június hó 9-én tartott ülésén 11-dik számú határozatával a felügyelete alatt lévő iparostanonc iskolai osztályok vizsgáinak

idejét és sorrendjét következő képpen állapította meg: 1908. é. június hó 14-én d. u. 8 órákor a Körtvélyesi Sándor igazgató vezetésével alatti rajzpótló tanfolyamra járó tanoncok vizsgálja. Kiküldöttek: Benc István a. elnök, H. Szabó Lajos, Balázsovics Norbert, Dósa György, Korsós Tóth Sándor.

Június 15-én d. u. 5 órákor Fodor Dávid tanító által vezetett III-ik osztály vizsgálja. Kiküldöttek: Mócz Kálmán elnök, Rész Zsigmond. Budai János, ifj. Szathmári Pál, Gáfi Sándor, Szabó Lajos.

Június 16-án d. u. 5 órákor Papp Lajos tanító által vezetett II-ik osztály vizsgálja. Kiküldöttek: Benc István a. elnök, Dósa György, H. Szabó Lajos, ifj. Horváth István, Korsós Tóth Sándor.

Június 17-én d. u. 5 órákor Varga József tanító által vezetett I-és osztály vizsgálja. Kiküldöttek: Mócz Kálmán elnök, Gáfi Sándor, ifj. Szathmári Pál, Rész Zsigmond, Szabó Lajos.

Június 19-án d. u. 5 órákor, Varga Ferenc tanító által vezetett előkészítő osztály vizsgálja. Kiküldöttek: Benc István alelnök, ifj. Horváth István, Budai János, Balázsovics Norbert, Korsós Tóth Sándor.

Június 20-án d. u. 5 órákor Vecseri Lajos tanító által vezetett előkészítő b. osztály vizsgálja. Kiküldöttek: Mócz Kálmán elnök, Szabó Lajos, Rész Zsigmond, Dósa György.

Június 22-én d. u. 5 órákor Bugyi Károly tanító által vezetett I-és a osztály vizsgálja. Kiküldöttek: Benc István alelnök, ifj. Szathmári Pál, Budai János, Korsós Tóth Sándor.

Június 28-án Bugyi Ferenc és Varga Béla rajztanító által tanoncok rajzaiból rendezett kiállítás a kurcántúli közgyűlési teremben d. é. 8 óratól 10-ig lesz megtekinthető. Ugyanott 10 óratól 11-ig az évszázad ünnepély fog megtartani.

Mely osztályvizsgák és évszázad ünnepélyen leendő részvételre az érdekeltek szülők, iparosok és tanügyi barátok tisztelettel meghívottak.

Szabó Lajos
bir. jegyző.

Köszönetnyilvánítás.

A szentesi főgimnázium ifjusága által május hó 30-án rendezett majálison felülfizettek:

Futó Zoltán 4 k. Dr. Péter Albert 7 k.
Varga Ignác 6 k. Bánfalvi Lajos 2 k. Nagy Imre 4 k. Király László 4 k. Klein Igné 2 k. Dósa Elek 2 k. Polgár István 1 k. Csák Imre 1 k. Bogsch Zoltán 1 k. Hoffmann Sándor 1 k. Szvaton Józsefné 1 k. Vellisch István 1 k. Vecseri István 1 k. Petrovics Soma 4-80 k. Matéffy Pálné 5 k. N. N. 4 k. Berceci Daniélné 2 k. N. N. 2-20 k. Kiss Zsigmond 4 k. Cserna József 3 k. Papp Lajos 2 k. May János (Arad) 3 k. Dr. Vecsery Sándor 2 k. Fusti Molnar Mariska 2 k. Révész Kalmánné 1-70 k. Pollák M. Márton (Oroszhaza) 1 k. Matéffy László 2-40 k. Dr. Tasnady Antalné 1-60k. Schlesinger N 1 k. Tatar N Mihálné 60 f. N. N. 80 f. Kovacs Kálmán (Mágoos) 80 f. Soltész Adolf 40 f. Vavrek Jánosné 60 f. Gyenes Antal 80 f. Nagy Sándor 50 f. Mészáros Gyula 64 f. N. N. 30 f. N. N. 80 f. N. N. 40 f. N. N. 20 f. ifj. Matyó Sándor 20 f. Horvath Jolanka 10 f. Dóci Imre 20 f. Horvath Imre 20 f. Klein N. 80 f. Hellen Ottó 40 f. N. N. 80 f. Radimetzky Kálmán 80 f. Rész Zsigmondné 20 f. ifj. Soós Pál 20 f. Szeder Ferenc 80 f. Nagy Imre 20 fillért. — Kristó N. Imre 10 üveg bort. Matéffy Pálné 2 tal süteményt. Fogadják mindannyian az ifjuság halás köszönetét.

Felölősszerkesztő: BÀNFAI LAJOS.

Kiadótulajdonos: „Szentes és Vidéke” könyvnyomda

Nyomatott a „Szentes és Vidéke” könyvnyomda gyorsajtóján Szentesen 1908.

Szentes város katonaiügyvezetőjétől.

1021k. ü. 1908.

Hirdetmény.

A m. kir. Honvédelmi Miniszter Ur 5572. számú korendelete értelmében a közös hadsereg tényleges állományú legénységének jelentékeny része az aratási munkákban való részvételére céljából 3 hétre szabadságot tani fognak.

Felhivatnak tehát mindazon mezei gazdasággal foglalkozó szülők, kiknek tényleges állományban levő fiai vannak, hogy ez iránti kérvényeiket Szentes város katonaiügyvezetőségénél, megelőbb nyujtsák be.

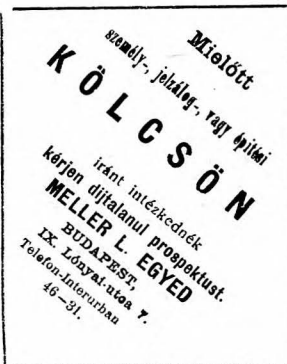
Szentes, 1908. évi június hó 10 én.

F a r a g o ,
h. főjegyző
katonaiügyvezető.

Hirdetmény.

A szentesi ág ev. egyházi tulajdonát tevő Bleier Ignác mészáros által bérben birt a templomterén levő üzlethelyiség, illetőleg a szindelytővel ellátott épület eladó. Értekezni lehet hétfőn csütörtökön délelőtt a gondnoki hivatalban II ker. Kossuth utca 3 sz.

3—1

Üzleteladás.

A csongrádi fogyasztási és értékesítő szövetekezeti üzemben levő üzlete egy tagban, közgyűlési határozat folytán eladó, eladás leltár alapján történik.

Az üzlet a város legforgalmasabb helyén van. 10 év lefolyása alatt a legnagyobb forgalmu évi 62000 K, a legkisebb 35000 K. Áru készlet a kintlevőség nélkül 12-13000. K. Venni szándékozók értekezhetnek Eder János elnöknel Csongrádon.

3—1